

Els Tres Cantons

Santa Eugènia de Berga

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Nucli de Santa Eugènia
Emplaçament Plaça Major, n. 9. 08507 Santa Eugènia de Berga.

Coordenades:

Latitud: 41.90046
Longitud: 2.28318
UTM Est (X): 440542
UTM Nord (Y): 4638973

Classificació

Número de fitxa 08246-26
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 004A09016
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dl., 24/04/2006 - 02:00

Descripció

Edifici mitjer situat a la sagrera de Santa Eugènia. Només és visible la part principal ben estructurada a nivell arquitectònic. La façana principal està arrebossada i emblanquinada, està formada per planta baixa i pis. La porta, amb una alçada de 2'45m i una amplada de 1'63m esta formada per sis brancals de pedra per

banda; els inferiors de la banda esquerra van ser refets, n'hi ha algun de desgastat per l'acció del salpàs. La llinda, amb una llargada de 2,2m i una amplada de 50 cm. A més d'aquestes obertures de la façana cal destacar la porta principal una petita obertura a la planta baixa, i una creu de fusta de la processó de Via Crucis. La porta de la planta baixa, que inicialment era una finestra, esta formada per 6 brancals per banda; té una amplada de 96cm i una alçada de 2'25m. Al primer pis hi ha una finestra d'1'22m amplada i 1'3m d'alçada, formada per tres brancals per banda, i amb una alçada de 2'1m. I una amplada de 98cm. Cap de les 3 obertures presenta una inscripció gravada a la llinda superior.

Observacions:

També conegut com ca la Rossa I Can Comella. Edifici amb un pou, que tot i que exteriorment és de planta quadrada, interiorment és de planta circular. Construït amb totxo massís te un diàmetre de 2'5m i una fondària de 22m. El cos exterior quadrat, sota el que hi ha el pou, té una amplada de 90cm i una llargada de 1'25m. L'alçada de les parets és de 48 cm. Es troba en el pati de la casa, on hi ha una mica de jardí i magatzem del bar "els tres cantons" que és als baixos de l'habitatge. Fou construït pel pouaire de Santa Eugènia Salvador Fabregó Ayats. Pou fora de servei, però no inutilitzat. L'obertura exterior esta tapiada el que en dificulta el seu deteriorament o be la caiguda d'elements externs.

Història

La documentació sobre la sagrera de Santa Eugènia és molt notable a partir del segle XIII, en un moment d'augment demogràfic quan molts sagrams es varen convertir en habitatges per als fills segons de masos i gent d'ofici, que es podien desplaçar per haver redimit els seus senyors feudals o al·lodials. En principi, totes les cases de la sagrera depenien de les respectives esglésies i estaven sota el domini del rector i el fur eclesiàstic. És per això que els rectors es diuen senyors de la sagrera i cobraven sobre cada casa un tribut que a Santa Eugènia acostumava a ser un capó o gallina per un solar simple i dos capons per un solar gran, que constava d'una casa i un hort. En temps moderns el cens es va convertir en diners o sous. Ben aviat els senyors feudals van adquirir terrenys a les sagreres o a prop d'elles per intentar influir sobre aquestes propietats. Es creu que abans de la forta despoblació iniciada a mitjan segle XIV la sagrera tenia entre 12 i quinze famílies que hi residien sense comptar els cellers i els cortals que hi tenien algunes masies. Són pocs els oficis documentats pels habitants del poble, tot i que si que s'esmenta a algun ferrer i a nombrosos pagesos. La recuperació de tot aquest entorn tindrà lloc a partir del segle XVII, com ho demostra Can Comella. La llinda de la casa té gravada la inscripció: "16 AM 90. Ave Maria sin pecado concebida". Les inicials AM, que parteixen l'any pel mig estan sobreposades i corresponen a Ave Maria. A més a més a la llinda hi ha el número 10 o 16 en color vermell, fet durant la guerra civil.

Bibliografia

DALMAU, A. (2001). Inventari d'elements patrimonials del Municipi de Santa Eugènia de Berga. Ajuntament de Santa Eugènia. Inèdit. PLADEVALL, A. (1997). Santa Eugènia de Berga. Història i vida d'un vell poble osonenc. Ajuntament de Santa Eugènia de Berga. Ed. Eumo. Vic.

